

ЗАТВЕРДЖУЮ

Ректор

Львівського державного
університету внутрішніх справ
доктор юридичних наук,
професор

Дмитро ШВЕЦЬ

2026

ВИСНОВОК

**про наукову новизну, теоретичне та практичне значення результатів
дисертації Володимира МЕЛЕНЧУКА на тему
«Звернення стягнення на грошові кошти боржника у виконавчому
провадженні»,
поданої на здобуття ступеня доктора філософії
у галузі знань 08 «Право» за спеціальністю 081 «Право»**

Кафедра цивільно-правових дисциплін навчально-наукового інституту права та правоохоронної діяльності Львівського державного університету внутрішніх справ, заслухавши публічну презентацію наукових результатів дисертації Володимира МЕЛЕНЧУКА на тему «Звернення стягнення на грошові кошти боржника у виконавчому провадженні», а також за результатами об'єктивної оцінки рецензентів та експертної позиції учасників фахового семінару, проведеного 02 квітня 2026 року, констатує таке:

Тема дослідження є актуальною: виконання судових рішень та рішень інших органів є завершальною та критично важливою стадією цивільного процесу. В умовах розбудови нашої держави та водночас під час дії режиму воєнного стану в Україні постає питання реального захисту вже порушених прав та інтересів фізичних та юридичних осіб. Однак, велика кількість виконавчих документів залишається все ще невиконаними, а порушені права та інтереси фізичних і юридичних осіб не відновленими, що в свою чергу нівелює конституційний припис про обов'язковість судових рішень.

В контексті виконавчого провадження, звернення стягнення на грошові кошти боржника є найбільш оперативним та ефективним способом задоволення законних вимог стягувача як однієї із сторін виконавчого провадження, так як гроші мають найвищу ліквідність та найбільш швидко дозволяють відновити порушені права та інтереси стягувача у виконавчому провадженні.

Увага науковців до вказаної проблематики посилюється через динаміку національного законодавства та стрімкої цифровізації процедури виконавчого провадження. Запровадження автоматизованих систем арешту коштів, зняття арешту з коштів, визначення поточного рахунку фізичної особи – боржника для

здійснення видаткових операцій тощо, в тому числі взаємодія органів державної виконавчої служби та приватних виконавців із банківськими та іншими фінансовими установами в електронному режимі потребує ґрунтовного теоретичного осмислення. Існуюче нормативне регулювання містить велику кількість правових колізій та невизначеностей під час ідентифікації статусу боржника, призначення рахунків, як от пенсія, заробітна плата, соціальні виплати, грошове забезпечення військовослужбовців.

Не менш важливим є також забезпечення балансу прав та інтересів обох сторін виконавчого провадження. Так, процедура звернення стягнення на грошові кошти боржника у виконавчому провадженні не повинна ставати повним позбавленням засобів до існування боржника, що одночасно піднімає актуальність питання «недоторканого мінімуму» під час застосування заходів примусового виконання рішень. Під час дії режиму воєнного стану в Україні, вказані аспекти набувають неабиякого значення через запровадження низки законодавчих мораторіїв та обмежень, які як покликані здійснювати додатковий захист громадян, так і створюють додаткові бар'єри для повного фактичного виконання рішень.

Проблематика звернення стягнення на грошові кошти боржника у виконавчому провадженні, охоплює аспекти матеріального і процесуального права, а також перетинається зі загальною теорією права, філософією права та соціологією права. Окремі аспекти окресленої проблематики висвітлено у працях таких авторитетних науковців, як А. М. Авторгов, О. О. Барабаш, С. С. Бичкова, Ю. В. Білоусов, В. І. Бобрик, І. В. Боднар, Т. О. Бордюг, О. Б. Верба, Н. В. Волкова, А. В. Гайченко, А. О. Дутко, Д. Є. Забзалюк, М. В. Ковалів, М. В. Мелех, Г. В. Парфьонов, Ю. Д. Притика, С. В. Сеник, О. С. Снідевич, О. І. Угриновська, С. Я. Фурса, С. В. Щербак та інші, однак цілісного дослідження проблеми звернення стягнення на грошові кошти боржника в сучасних умовах у правничій доктрині немає.

Наведене вище дає підстави для висновку про те, що дослідження теми «Звернення стягнення на грошові кошти боржника у виконавчому провадженні» є актуальним і має велике значення для розвитку сучасного вітчизняного виконавчого процесу та його відповідності європейським стандартам, сприятиме підвищенню ефективності виконавчого провадження в Україні.

Дисертація виконана відповідно до: науково-дослідної тематики кафедри цивільно-правових дисциплін Львівського державного університету внутрішніх справ на 2020-2023 роки та на 2023-2028 роки «Проблеми правового регулювання приватних відносин в умовах гармонізації законодавства України з правом Європейського Союзу» (номери державної реєстрації: 0120U102681 та 0123U103819).

Мета дисертації: дослідження проблематики звернення стягнення на грошові кошти боржника у виконавчому провадженні, аналіз нормативно-правових актів, що здійснюють правове регулювання окресленого примусового заходу, виявлення особливостей звернення стягнення на грошові кошти різних категорій боржників і представлення власних пропозиції щодо вдосконалення

правового регулювання звернення стягнення на грошові кошти боржника у межах виконавчого провадження.

Зважаючи на мету, в дисертації вирішено такі завдання:

- запропоновано авторське визначення поняття грошових коштів у виконавчому провадженні;
- охарактеризовано методологічні засади дослідження звернення стягнення на грошові кошти боржника;
- проаналізовано ознаки й запропоновано власне визначення поняття звернення стягнення на грошові кошти боржника;
- визначено загальні положення нормативно-правового регулювання звернення стягнення на грошові кошти боржника у межах виконавчого провадження;
- запропоновано класифікацію коштів, на які не може бути звернено стягнення у виконавчому провадженні;
- розкрито зміст процедурних питань звернення стягнення на грошові кошти боржника та проаналізовано коло органів та осіб, які здійснюють звернення стягнення на грошові кошти боржника у виконавчому провадженні, визначено їхні повноваження;
- виокремлено особливості звернення стягнення на грошові кошти боржника – фізичної особи;
- проаналізовано особливості звернення стягнення на грошові кошти боржників під час дії режиму воєнного стану на території України;
- проведено поглиблений аналіз практики звернення стягнення на грошові кошти боржника у виконавчому провадженні, визначено основні недоліки при застосуванні чинного законодавства;
- запропоновано рекомендації щодо вдосконалення нормативно-правових актів, які регламентують порядок і спосіб звернення стягнення на грошові кошти боржника у виконавчому провадженні.

Об'єктом дослідження є відносини у сфері примусового виконання судових рішень та рішень інших органів, які виникають між державними, приватними виконавцями та сторонами виконавчого провадження щодо звернення стягнення на грошові кошти боржника, як першочергового заходу примусового стягнення в межах виконавчого провадження.

Предметом дослідження є правовідносини у сфері звернення стягнення на грошові кошти боржника у виконавчому провадженні.

Методологічна основа дослідження. Методологічною основою проведення даного дослідження стали філософські, загальнонаукові та спеціально-юридичні наукові методи. У дисертаційному дослідженні було використано діалектичний, логічний, історичний, порівняльно-правовий, формально-юридичний, аналітичний, системний методи, а також методи аналізу і синтезу.

Емпірична база дослідження. В дисертаційному дослідженні було використано широкий спектр емпіричних, теоретичних і нормативних джерел, що забезпечило його міждисциплінарний та комплексний характер. Теоретичну основу складають наукові праці, що висвітлюють проблеми виконавчого

провадження, теорії держави і права, питання приватного права та матеріальних галузей права. Нормативно-правовою базою дослідження стали Конституція України, Цивільно процесуальний кодекс України, Закон України «Про виконавче провадження», Закон України «Про органи та осіб, які здійснюють примусове виконання судових рішень і рішень інших органів» та інші нормативні і підзаконні нормативно-правові акти. Окреме місце приділено міжнародним джерелам, як от Конвенція про захист прав людини і основоположних свобод, рішення Європейського Суду з прав людини, та рекомендації відповідних органів Європейського Союзу. Емпіричною базою стали узагальнення судової практики Верховного Суду, Асоціації приватних виконавців України. Емпіричні матеріали стали підґрунтям у формуванні науково-обґрунтованих висновків і пропозицій щодо вдосконалення вітчизняного законодавства та підвищення ефективності виконавчого провадження в Україні.

Наукова новизна одержаних результатів дослідження полягає в тому, що дисертація є першою у вітчизняній науці виконавчого провадження, яка викладена з призми практичної діяльності у сфері примусового виконання судових рішень та рішень інших органів. В дисертації проведено комплексний аналіз правових проблем звернення стягнення на грошові кошти боржника в межах виконавчого провадження, як завершальної стадії судового провадження, а також досліджено особливості звернення стягнення на грошові кошти різних категорій боржників. У дослідженні обґрунтовано необхідність вдосконалення нормативно-правових актів, які визначають процедуру звернення стягнення на грошові кошти боржника у виконавчому провадженні.

Ключовими результатами дисертаційного дослідження, які репрезентують його наукову новизну, є такі концептуальні положення, теоретичні узагальнення, обґрунтовані висновки, а також розроблені на їх основі пропозиції та рекомендації:

вперше:

- запропоновано власне розуміння поняття «звернення стягнення на грошові кошти боржника у виконавчому провадженні» (це дії приватного чи державного виконавця, які вчиняються в межах виконавчого провадження, відкритого на підставі виконавчого документа про стягнення коштів, - спрямовані на примусове списання грошових коштів боржника для задоволення законних вимог стягувача);

- виокремлено основні ознаки звернення стягнення на грошові кошти боржника у виконавчому провадженні, серед яких: дія виконавця, примусовий характер, юридична підстава, суб'єктний склад, об'єкт стягнення та процесуальна форма.;

- визначено процедуру списання «депозитних коштів», які належать боржнику у виконавчому провадженні та встановлено, що виконавець не може в будь-який момент списати кошти, які містяться на депозитному рахунку боржника, а лише в день завершення депозитного договору. Запропоновано внести зміни до «загальних правил укладення депозиту» та дозволити виконавцям списувати депозитні кошти боржника в будь-який момент, не чекаючи на день, коли закінчиться строк такого депозиту;

- запропоновано встановити, що у виконавчих провадженнях, де боржником є військовослужбовець арешт коштів застосовується лише там, де стягувачами виступають фізичні особи або коли має місце стягнення коштів, що пов'язано з відшкодуванням шкоди, завданої кримінальним правопорушенням;

- сформульовано пропозицію запровадження спеціальних захищених банківських рахунків військовослужбовцям, на які зараховуватиметься грошове забезпечення, в тому числі бойові виплати, премії, грошові допомоги і т.д. із військових частин;

Особистий внесок здобувача відображається у самостійному здійсненні теоретичних узагальнень, формуванні наукових висновків, розробці пропозицій стосовно вдосконалення законодавчого регулювання та рекомендацій з практичної точки зору, які пропонуються до захисту. Власний науковий доробок полягає, зокрема, у виробленні нових підходів до розуміння звернення стягнення на грошові кошти боржника у виконавчому провадженні, її процедури та законодавчих обмежень під час дії режиму воєнного стану з урахуванням практики національних судів та Європейського Суду з прав людини.

Теоретичне та практичне значення отриманих результатів дисертаційного дослідження ґрунтується на тому, що його положення, висновки і пропозиції є упровадженими та можуть застосовуватися у: науково-дослідній діяльності – для розвитку доктринальних положень інституту виконавчого провадження, зокрема, для формування нових теоретичних підходів до забезпечення ефективного виконання судових рішень немайнового характеру; правотворчій діяльності – для удосконалення законодавства України у сфері примусового виконання рішень судів; правозастосовній практиці як рекомендації для суддів, державних і приватних виконавців з метою підвищення якості примусового виконання немайнових судових рішень, зокрема щодо відібрання дитини, поновлення на роботі, вселення / виселення та інших видів немайнових вимог; освітньому процесі в ході викладання таких навчальних дисциплін як: «Виконавче провадження», «Проблеми виконання судових рішень у цивільних справах», «Цивільне процесуальне право України», «Теоретико-прикладні проблеми цивільного судочинства», «Теоретико-прикладні питання цивільного судочинства в Україні» та «Застосування практики Європейського Суду з прав людини при здійсненні правосуддя у цивільних справах» для поглибленого вивчення особливостей виконання судових рішень немайнового характеру.

Структура та обсяг дисертації зумовлена метою, завданням, об'єктом та предметом дослідження, а також авторським підходом. Дисертація складається зі вступу, трьох розділів, які поділяються на вісім підрозділів, висновків, списку використаних джерел.

Основні положення і результати дисертації апробовані на таких науково-практичних заходах: науково-практичних семінарах «Актуальні проблеми приватного права в умовах євроінтеграційних процесів в Україні (м. Львів, 11.11.2022 р., 10.11.2023 р., 31.10.2025 р.), VII International Science Conference «Present

and Future: priority areas of research in scientific and education activities», February 17-19, 2025, Prague, Czech Republic.

Основні результати дисертації опубліковано у 3-х статтях у виданнях, включених до переліку наукових фахових видань категорії «Б», затвердженого МОН України, а також у тезах 4-х доповідей на семінарах і конференції. Зокрема, це:

наукові праці, в яких опубліковані основні наукові результати дисертації:

1. Меленчук В.І. Звернення стягнення на грошові кошти боржника у виконавчому провадженні в умовах воєнного стану. *Юридичний науковий електронний журнал*. №7. 2023. С. 131-133.

2. Меленчук В.І. Виконавче провадження щодо військовослужбовців. *Юридичний науковий електронний журнал*. №6. 2025. С. 78-80.

3. Меленчук В.І. Звернення стягнення на грошові перекази через платіжну систему Nova Pay: правові аспекти та практика застосування. *Юридичний науковий електронний журнал*. №5. 2024. С. 146-148.

які засвідчують апробацію матеріалів дисертації:

4. Меленчук В.І. Звернення стягнення на грошові кошти боржника у виконавчому провадженні під час дії режиму воєнного стану. *Актуальні проблеми приватного права в умовах євроінтеграційних процесів в Україні: збірник тез доповідей учасників науково-практичного семінару (м. Львів, 11 листопада 2022 р.)*. Львів: ЛьвДУВС, 2022. С. 84-86.

5. Меленчук В.І. Важливість приєднання банківських установ до електронної взаємодії з автоматизованою системою виконавчого провадження. *Present and future: priority areas of research in scientific and educational activities: abstracts of VII International Scientific and Practical Conference (м. Прага, 17-19 лютого 2025 р.)*. Прага, 2025. С. 83-85.

6. Меленчук В.І. Заборона звернення стягнення на пенсію, стипендію та інші доходи боржника у виконавчому провадженні в умовах сьогодення. *Актуальні проблеми приватного права в умовах євроінтеграційних процесів в Україні: збірник тез доповідей учасників науково-практичного семінару (м. Львів, 10 листопада 2023 р.)*. Львів: ЛьвДУВС, 2023. С. 81-84.

які додатково відображають наукові результати дисертації:

7. Меленчук В.І. Винесення постанови про визначення поточного рахунку боржника для здійснення видаткових операцій: реалії сьогодення. *Вісник Асоціації приватних виконавців України*. №1(2). 2024. С. 97-98.

З огляду на викладене, фаховий семінар кафедри цивільно-правових дисциплін навчально-наукового інституту права та правоохоронної діяльності Львівського державного університету внутрішніх справ приймає рішення надати Висновок про те, що дисертація Володимира МЕЛЕНЧУКА на тему «Звернення стягнення на грошові кошти боржника у виконавчому провадженні», подана на здобуття ступеня доктора філософії у галузі знань 08 «Право» за спеціальністю 081 «Право»,

1) містить елементи наукової новизни, а її результати мають теоретичне і практичне значення для вітчизняної юридичної науки;

2) відповідає Порядку підготовки здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії та доктора наук у закладах вищої освіти (наукових установах), затвердженому постановою Кабінету Міністрів України від 23 березня 2016 року № 261, Вимогам до оформлення дисертацій, затвердженим наказом Міністерства освіти і науки України від 12 січня 2017 року № 40, Порядку присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради закладу вищої освіти, наукової установи про присудження ступеня доктора філософії, затвердженому постановою Кабінету Міністрів України від 12 січня 2022 року № 44, а також положенням освітньо-наукової програми «Право» для підготовки здобувачів третього (освітньо-наукового) рівня вищої освіти – доктора філософії – за спеціальністю 081 «Право» у Львівському державному університеті внутрішніх справ;

3) відображена у 7-ми одноосібних публікаціях, зокрема: 3-х статтях, опублікованих у наукових фахових виданнях, перелік яких затверджено МОН України, а також у 4-х тезах доповідей на науково-практичних заходах, – що демонструє повноту попереднього оприлюднення результатів дослідження;

4) виконана дисертантом самостійно, отримані теоретичні висновки і результати демонструють особисті дослідження автора;

5) рекомендується до захисту на здобуття ступеня доктора філософії у галузі знань 08 «Право» за спеціальністю 081 «Право».

Головуюча на засіданні фахового семінару:
завідувач кафедри цивільно-правових
дисциплін навчально-наукового інституту
права та правоохоронної діяльності
Львівського державного університету
внутрішніх справ
кандидат юридичних наук, доцент

Христина МАЙКУТ